

2026-05-25

Utbildningsdepartementet
E-post: u.remissvar@regeringskansliet.se
och med kopia till:
u.s.remissvar@regeringskansliet.se

Sveriges Vägledarförenings yttrande över Remiss av Rektor i Fokus - förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap (SOU 2026:4) Diarienummer: U2026/00068

Sveriges Vägledarförening (SVF) är en ideell intresseorganisation som verkar för att stärka och utveckla studie- och yrkesvägledare/karriärvägledare i hela utbildningssystemet. SVF har tagit del av remissen *Rektor i fokus - förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap* (SOU 2026:4) och lämnar härmed sina synpunkter. Vårt yttrande utgår från perspektivet att stärka och bredda kompetensen inom rektorsrollen och det pedagogiska ledarskapet. Vi utgår från ett vägledarperspektiv, men även utifrån ett större perspektiv över skolan och dess karriärutveckling för ledande positioner inom skolområdet.

Sammanfattning

Sveriges Vägledarförening (SVF) anser att det är bra med en tydligare struktur för rektorers arbete och stödjer regeringens förslag i flera delar.

SVF väljer att fokusera på fyra delar i utredningen,

- ***Behörighetskrav för rektorer***

Utredningen har valt att kräva lärarexamen att för att inneha tjänst som rektor. Detta innebär att utredningen väljer att utestänga andra yrkeskategorier som arbetar inom skolan såsom t ex studie- och yrkesvägledare. Studie- och yrkesvägledare har kompetens inom utbildning och arbetsliv, har pedagogisk utbildning, men även utbildning inom sociologi och psykologi, vilket är en utmärkt kombination för att kunna se mångsidigheten för och inom skolans uppdrag.

- ***Pedagogiskt ledarskap***

Utredningen fastslår i sammanfattningen på sidan 20 att rektorer har enl utredningens kartläggning har stora ansvarsområden. Utredningen vill ändra på det eftersom detta försvårar det pedagogiska ledarskapet om området är för stort och för brett. SVF håller med om att det är viktigt att arbetssituationen för rektorer med pedagogiskt ledarskap måste vara hanterbart och därmed är det viktigt att se över så att uppdraget inte blir för stort. SVF anser dock att det hade varit bra om utredningen hade lyft blicken ang behörighet för rektorsuppdraget. SVF anser att utredningen har missat andra yrkeskategorier (som t ex studie- och yrkesvägledare) som har god kompetens och

kunskap och erfarenhet inom skolområdet utifrån de kriterier som krävs för rektor med pedagogiskt ledarskap.

- ***Rektors koppling till elevhälsan***

Utredningen menar att rektorer behöver kompetens för att leda och samordna elevhälsoarbetet.

SVF anser att det är viktigt att rektorer har kunskap om de områden som de ska leda och det är därmed också en självklart viktigt att elevhälsoarbetet är en angelägen del av rektorernas arbetsuppgifter.

- ***Akademisk utbildning för skolchef***

Utredningen fastslår att skolchefer behöver ha högskoleexamen, vilket SVF också anser vara nödvändigt. Utredningen väljer dock att inte lyfta fram någon specifik yrkeskategori för uppdraget som skolchef, vilket SVF välkomnar. Detta skapar en chans till en bredare kunskapsbas för de personer som ska arbeta som skolchef.

Utredningen är också tydlig med att det inte ska vara möjligt att vara både rektor och skolchef vilket är en god tanke då det skulle kunna göra att det blir otydliga arbetsroller om man blandar uppdragen som rektor och skolchef.

Övergripande synpunkter

Behörighetskrav för rektorer

SVF är positiva till kravet på en högskoleexamen för att bli anställd som rektor, men ifrågasätter det ensidiga kravet på att behöriga till tjänsten ska inneha lärarexamen. SVF ser behovet av en bredd av kompetenser inom rektorsuppdraget, men anser att det finns en viss problematik med att enbart låta vissa yrkeskategorier ha möjlighet att söka rektorstjänster.

Behörighetskravet på lärarexamen för att söka rektorstjänst riskerar att snäva in yrkesrollen genom att utesluta kompetenta sökande som kan bidra med en mångfald och ett bredare perspektiv. SVF instämmer i att pedagogik och ledarskap är centrala kunskaper för tjänsten, men menar att flera yrkesutbildningar utöver lärarkåren besitter dessa. I detta remissvar vill vi dock främst lyfta studie- och yrkesvägledare som vi menar bör ingå i behörighetskravet för rektorstjänst.

Studie- och yrkesvägledare har en 3-årig akademisk utbildning på universitetsnivå. Utbildningen har som uppdrag att förverkliga målen för det offentliga skolväsendet samt att visa insikt i barns, ungdomars och vuxnas utveckling och lärande. Utbildningen ger kunskaper i det svenska utbildningssystemets organisering, styrning och funktion samt ledarskap och pedagogik, vilket ger goda kompetenser för att arbeta som rektor i skolväsendet.

Pedagogiskt ledarskap

Utredningen menar att för att kunna leda verksamheten så förutsätter detta kvalificerade kunskaper om skolans kärnprocess. Enl utredningen så finns denna kompetens endast att få genom lärarexamen. Utredningen verkar ha missat att det finns andra yrkeskategorier inom skolans område än lärare med den kompetens som utredningen efterfrågar.

SVF ser vikten av pedagogiskt ledarskap i tjänster som rektor, studierektor och övriga tjänster inom skolan, vi anser dock att utredningen har "tappat bort" yrkeskategorier inom skolan, såsom bl a Studie- och yrkesvägledare som har kunskaper inom pedagogiskt ledarskap,

samhällsutveckling och arbetsmarknad. Kunskaper som är viktiga för tjänster som rektor, studierektor och andra positioner inom pedagogiskt ledarskap i skolan.

Elevhälsan

Utredningen lyfter fram att rektorer behöver kompetens för att kunna leda och samordna elevhälsoarbetet. SVF håller med om detta.

Rektorsuppdraget är stort och mångfacetterat och kräver en bred kunskap inom många olika områden. Det är viktigt att rektorer får möjlighet att utbilda sig inom de olika områdena som finns inom skolan. SVF anser också att det är viktigt att lyfta blicken och se skolan som en helhet och därmed se till att rektorer får möjlighet att lyfta elevhälsoarbetet så att eleverna får det kompetenta stöd som de kan behöva under sin tid i skolan. SVF anser att det är viktigt att lyfta allt det positiva som finns i skolan och vem är bättre att göra detta än rektorer med bred och mångsidig kompetens inom fler områden inom skolan.

Akademisk utbildning för skolchef

Utredningen fastslår att man behöver tydliggöra kraven på skolchefen. SVF anser att detta är bra. Utredningen menar också att skolchefen behöver ha högskoleexamen, vilket SVF också anser vara nödvändigt. SVF är positiva till att utredningen är mer allmän i tjänstekravet för skolchef, vilket skapar möjlighet för en större kunskapsbas och mångfald för skolcheferna i kommunen. Utredningen är också tydlig med att det inte ska vara möjligt att vara både rektor och skolchef vilket är en god tanke då det skulle kunna bli otydliga arbetsroller om man blandar uppdragen som rektor och skolchef.

Sammanfattningsvis:

Sveriges vägledarförening föreslår att även en studie- och yrkesvägledarexamen ska vara behörighetsgivande för rektorer. Detta eftersom utbildningen ger en praktisknära yrkesutbildning fokuserad pedagogik, samtalskompetens, och ledarskap”.

Sveriges vägledarförening:

- anser att utredningens behörighetskrav för rektorstjänst med krav på högskolebehörighet kvarstår, men att kravet på lärarexamen tas bort.
- anser att pedagogiskt ledarskap är en del i tjänster som rektor, studierektor och övriga tjänster inom skolan, men att utredningen har “tappat bort” andra yrkeskategorier inom skolan, såsom t ex studie- och yrkesvägledare som lämpliga för uppdraget som rektor.
- anser att det är viktigt att rektorer får kompetens om och kring elevhälsoarbetet samt om andra specifika uppdrag som skolan har.
- är positiva till att utredningen är mer allmän i kraven (högskoleexamen) för tjänster som skolchef, vilket skapar möjlighet för en större kunskapsbas och mångfald för skolcheferna i kommunen.

För Sveriges vägledarförening

Katarina Petersson

Ordförande

Sveriges Vägledarförening

Malin Axelsson

Suppleant

Sveriges Vägledarförening

William Lind

Medlem

Sveriges Vägledarförening